

המסע אל מרכז נהלל

בחנוכה אמא הסיעה אותי לנהלל. אני זוכר שלפני שעלינו לבית של סבא וסבתא ראיתי בכניסה, ליד הברזל שמנגבים עליו את הבוץ, את המגפיים הכחולות שלי עם הפרחים הקטנים הכתומים וחשבתי שהם מגפיים של ילדים אבל הן עדיין במידה שלי אז אני לא יכול לבקש שיחליפו לי אותן עד שיגדלו לי הרגליים. אמא ישבה לשתות קפה ולאכול פרוסת לחם בשמנת עם סבא וסבתא בשולחן העגול שבפינת האוכל, מתחת לאוסף החנוכיות של סבתא שהיה תלוי על הקיר. היא דיברה איתם על הבחירות שהיו ועל איך שמפלגת העבודה שוב הפסידה. סבא אמר שחבל שאנחנו הורסים את המדינה שבנינו בעצמינו וסבתא לא אמרה כלום. כשנגמר הקפה אמא קמה, אמרה שלום לכולם ונסעה חזרה. סוף סוף זה התחיל, חופש חנוכה בנהלל עם סבא וסבתא ועם גדי.

רק שגדי עוד לא הגיע. רק מחר יביאו אותו, אז ישבתי לראות טלוויזיה עם סבא. זה היה יום שישי וראינו את אוטו מן. פעם אוטו מן היה איש רגיל אבל הוא עבר תאונה והתקינו לו מחשבים בכל הגוף שעשו אותו מהיר וחכם. חוץ מזה הוא גם קיבל מכונית שחורה שמדברת איתו דרך המחשבים שיש בשניהם. בפרק ההוא מישהו ייצר עוד אוטו מן, מאותם מחשבים שמהם בנוי אוטו מן הראשון. שניהם נראו אותו דבר רק שהם נלחמו אחד בשני כל הפרק ורוב הזמן לא הייתי בטוח מי הראשון ומי השני.

לסבא יש ציפורניים צהובות ברגליים. יש לו גם נמשים, קמטים ושיער שיבה. הציפורניים שלו שבורות וחזקות, לא שקופות כמו ציפורניים רגילות, אלא עבות, מעוננות וחזקות. אמא תמיד אומרת שסבא הוא גבר אמיתי, והוא אומר שבגלל שהוא עובד עבודה פיזית הוא יכול לאכול הרבה.

אחר כך הוא הדליק שני נרות של חנוכה בחנוכיה שהוא הוריד מהקיר, שרנו 'מה עוז צור' ואכלנו. ליד הקיר של החנוכיות יש תמונה של נהלל מלמעלה. עיגול עם שדות מסביב ושני מטוסים שעפים מעל. סבא אומר שזה תצלום אוירי ואלה מטוסי כפיר שטסים במשולש מעל העיגול של נהלל, רק שאחד המטוסים מצלם אז אפשר לראות את שני המטוסים האחרים. לקינוח סבא אכל את הקינוח האהוב עליו, גזר מבושל עם צימוקים. הוא היחיד שאני מכיר שאוכל את זה. כתום. מגעיל. אני אכלתי גלידה פליק וניל שסבתא שמה לי בקערה חומה מזכוכית וחיכיתי שגדי יבוא.

סבתא לא מדברת הרבה. זה לא שאין לה מה להגיד או שהיא מתביישת, אבל נדמה לי שהיא מעדיפה לשתוק. היא רזה וגם לה יש נמשים וקמטים בפנים וחיוך דק בגלל שהשפתיים שלה דקות. השיער שלה שחור ושמעתי פעם את אמא אומרת שהשיער שלה צומח בצבע לבן והיא צובעת אותו בשחור. היא סידרה לי מיטה בחדר איפה שיש תוף ענקי עשוי מזברה שאבא ואמא הביאו פעם מאפריקה. הוא עומד על הרגליים של הזברה והעור מתוח בעיגול גדול, כמו שולחן פסים עם שיערות ורגליים. אפשר לנגן על הזברה והיא עושה קול נמוך של ג'ונגל אבל רוב הזמן זה מפריע לסבא וסבתא.

סבתא עובדת בספרייה והיא יודעת שאני וגדי אוהבים מדע בדיוני. על המדף שיש עליו ספרים מצאתי את 'המפגש עם ראמא' של ארתור סי קלארק. כבר קראתי אותו בקיץ כשהייתי כאן אבל לא היה שם שום ספר שלא קראתי חוץ מספרים כמו 'תולדות

האצ"ל והלח"י שלא בא לי לקרוא. בתוך הספר משהו גדול התקרב למערכת השמש ואף אחד לא ידע מה זה רק שהוא נראה כמו חבית ענקית שמסתובבת בחלל וטסה לכיוון השמש.

כנראה שנרדמתי כי פתאום פתחתי עיניים והתעוררתי בתוך לילה. האור בשירותים תמיד דולק אבל צריך להחזיק את הקרש של האסלה כדי להשתין, או לתלות אותו על גומי עם וו בקצה שתלוי שם. סבא ואח שלו בנו את הבית והם שמו את השירותים בפניה, איפה שאפשר לשבת בלי בעיה, אבל אי אפשר להרים את הקרש ולהשעין אותו על הקיר כמו בבית רגיל. אז הרמתי את הקרש ביד אחת כי לא היה לי כוח לתלות אותו על הגומיה, השתנתי והלכתי לישון.

בבוקר אצל סבא וסבתא אני הכי אוהב להישאר במיטה ולשמוע את היונים. הן גרות בין הגג לתקרה ואפשר לשמוע אותן מתהלכות, מתעופפות ומדברות בשפה שבנויה מהמון צלילים של הורררררר. אני לא מבין מה הן אומרות אבל נראה לי שהן מרכלות ומקשקשות רוב הזמן לפי איך שהן מדברות.

כשחשבתי כבר מתי לקום, שמעתי את סבא נכנס הביתה והחלטתי שזה הזמן. עוד מעט תהיה ארוחת בוקר. סבא קם כל יום בחמש בבוקר והולך לחלוב. סבתא קמה איתו, שותה איתו קפה ופרוסה וכשהוא הולך היא מתחילה לבשל ולסדר את הבית. כשהוא חוזר מהחליבה, כמו עכשיו, הם אוכלים ארוחת בוקר שניה, ואז אני יודע שזה הזמן לקום. אני לא מכיר אף אחד חוץ מסבא שאוכל קוטג' וריבה על פרוסת לחם לארוחת בוקר, או לאיזושהי ארוחה. אבל הוא אומר שזה טעים. פעם ניסיתי, וזה לא כל כך נורא אבל לא ממש טעים. אני אכלתי חביתה שסבתא הכינה, פרוסה עם שמנת של נהלל שעושים רק כאן וזה נורא טעים, ושוקו עם המון קרום.

"אתם יודעים מתי גדי צריך להגיע?" שאלתי וסבתא ענתה לי,
"יהודית עוד לא התקשרה לומר שהיא יוצאת, והם באים מהוד השרון. אני חושבת שעד אחרי הצהריים הם יגיעו."
התחלתי לחשוב מה אפשר לעשות עד שהוא יבוא. אולי אני יכול להמשיך את 'ראמא'.
"מה תעשה עד שהוא יבוא?" סבתא ניחשה את מה שחשבתי ושאלה.
"אני לא יודע. אולי אני אמשיך לקרוא."
"מה אתה קורא?"
"מפגש עם ראמא, של ארתור סי קלרק"
"שוב?"
"כן, כבר שכחתי כמעט הכל."
"אתה יודע מי היה ראמא?"
"לא."

"לפני חודשיים קראתי ספר על ראמא מהודו. הוא היה גלגול של אל שהופיע בעולם בתור בן אדם, כדי להרוג שד שאף אל לא יכול להרוג. השד הזה כבש את כל העולמות, אפילו את העולם של האלים.
"כן, אמרתי כי סבתא לא המשיכה.
"לשד הזה היו עם עשרים ראשים ועשרים שפמים. כדי להרוג אותו האל נולד בעולם בתור ראמא, שהוא בן אדם. וחי בתור נסיך שאבא שלו מגלה אותו ליער."
"אה, אמרתי, את יודעת, באמת בספר קוראים לו ראמא כי הראשונים שראו את העצם הזה בחלל היו הודים, מטלסקופ הודי."

"מה שרציתי לומר לך קודם," סבתא אמרה אחרי ששתקה קצת זמן, "הוא שיש יום יפה בחוץ ואתה יכול לעשות סיבוב נהלל". כשסבתא אומרת סיבוב נהלל היא מתכוונת לטיול שמקיפים בו את נהלל. נהלל עגולה, והולכים בכביש העגול עד שמגיעים חזרה הביתה. זה קצת משעמם, אבל אז התחלתי לחשוב: ראמא מסתובב בחלל מסביב לעצמו, זה קצת כמו שאני מסתובב סביב נהלל. אם אני אסתובב סביב נהלל ובאותו הזמן אקרא את ראמא שמסתובב סביב עצמו, מה יקרה? "אני יכול ללכת מסביב לנהלל ולקרא ביחד?"

"אתה יכול לנסות," סבתא אמרה. אני חושב שהיא אף פעם לא אומרת לא. "אבל שים לב למכוניות ותלך לאט." סבא הוסיף: "הבט, עדיף שתלך מצד שמאל כדי שתראה את המכוניות שבאות אליך, אבל תדע שזה מטופש לקרוא ספר בהליכה. אם אתה רוצה ללכת, תלך, ואם אתה רוצה לקרוא, תקרא."

"אני אנסה" אמרתי, ובראש ראיתי את עצמי הולך וקורא, עד שפתאום, מגודל הפלא שאני מצליח לקרוא וללכת, נהלל כולה מתחילה להסתובב כמו ראמא ואני מסתובב איתה וממשיך ללכת וללכת אבל אני לא מגיע לשום מקום כי נהלל מסתובבת בדיוק בקצב ההליכה שלי אבל לכיוון השני ואני ממשיך ללכת על הכביש אבל כל הזמן נשאר במקום, כמו מחט של תקליט. אז ניסיתי. אפשר ללכת ולקרא ביחד, זה לא שאי אפשר, זה אפילו לא נורא קשה אבל קוראים נורא לאט ונהלל בכלל לא מסתובבת, היא עומדת. במקום זה שכבתי על אלכסון של מקלט שהיה בדיוק בצל והמשכתי לקרוא. הם שלחו ספינת חלל לפגוש את ראמא והיא נחתה עליו בחלק השטוח. ראמא נראה כמו חבית ענקית ומסתובבת, אז החללית נחתה על המכסה של החבית ושם הם מצאו פתח כניסה. חשוך בפנים ולאט לאט הצוות של החללית מתחיל להיכנס פנימה ולחקור. קומנדר נורטון מפקד על הספינה. בדיוק אז ראיתי את הסובארו בצבע בננה עייפה של ההורים של גדי נוסעת לכיוון הבית של סבא וסבתא. סגרתי את הספר בלי לסמן, כי אני אוהב למצוא איפה הייתי, והתחלתי ללכת לכיוון המשק.

דבר ראשון שגדי עשה כשהוא ראה אותי היה להזיז את האצבעות. הוא התקרב אלי עם חיוך על הפנים ויד בהיכון ושלח את האצבעות אל האוזניים שלי, תוך כדי שהוא אומר, "לפת, לפת, לפת" בקול מעצבן. ניסיתי להתחמק מהדיגדוגים אבל לא ממש הצלחתי, אז נלחמתי איתו עד שתפסתי לו את הידיים והוא התייאש. גדי ג'נג'י והוא בגילי. הוא מלא נמשים בכל הגוף וכל הזמן הוא עושה משהו. הוא מצחיק וגם יודע לכתוב בחרוזים, כולם נורא אוהבים את מה שהוא כותב וליידו אני תמיד מרגיש רציני ומשעמם. סבתא הושיבה את כולם לארוחת צהריים. גם ההורים של גדי נשארו לאכול. אנחנו אכלנו מרק איטריות וצ'יפס עגול ושטוח שסבתא עושה, וכל השאר אכלו קישואים מגעילים ברוטב עגבניות. אחר כך ההורים של גדי נסעו והיתה מנוחת צהריים. גדי ואני נכנסנו לחדר עם התוף זברה, ושנינו רצינו לצאת החוצה. כששמענו את סבא וסבתא נכנסים לחדר השינה שלהם, ספרנו עד שלושים ויצאנו בשקט לשחק בחוץ. אצל יאיר אח של סבא יש נדנדה מעולה שתלויה מגבוה ואפשר להתנדנד איתה מהר, אבל הם לא כל כך אוהבים שעושים להם רעש אחרי ארוחת צהריים. בין שתיים לארבע כולם בנהלל ישנים בלי להבין שזה משעמם. אז התנדנדנו בשקט. הם ממלאים המון בקבוקי פלסטיק במים ושמים ליד הגינה כי מירה, אשתו של יאיר אומרת שככה הכלבים לא משתינים על הגינה. גדי אמר לי שאם אתה תולה בקבוק כזה על חוט, הזבובים רואים את עצמם בתוך המים והם נבהלים כי הם נורא מכוערים, אז הם עפים למקום אחר. השמים התחילו להתמלא עננים. אחרי שגדי נפל בפעם השניה והתפקעתי מצחוק, מירה אישתו של יאיר יצאה למרפסת מעל ואמרה:

"לא ביקשנו מכם לא לשחק פה בין שתיים לארבע?"

אז התחלנו ללכת לכיוון הרפת, איפה שהמכלאות של העגלים, אבל אז התחילה רוח קרה והעננים המשיכו לבוא ולכסות את כל השמיים עד שהכל היה אפור. כשהתחלנו להרגיש טיפות, חזרנו הביתה. אצל סבתא יש מגירת ממתקים. היא נמצאת במטבח ליד השולחן העגול והיא המגירה השלישית מלמעלה. מתחת למגירה של הסכום יש את המגירה של הלחם ומתחתיה יש את המגירה של הממתקים. תמיד יש שם שוקולד. מצאנו חבילה גדולה של

שוקולד חלב עלית בקוביות ענקיות, ואכלנו. בחוץ התחיל מבול.

אחר הצהריים סבתא ישבה בסלון ורקמה טלאים על תמונה. זה התחביב שלה כבר בערך שנתיים. היא גוזרת חתיכות צבעוניות של בד ומחברת אותם עם חוט ומחט על בד מתוח ומסגרת ככה שנוצרת תמונה, בעיקר של שדות ובתים ועצים ועננים, דברים כאלה, רגילים. הגשם המשיך ואני וגדי ישבנו להשתעמם עם סבתא בסלון וקראנו. אני את ראמא וגדי קרא ספר שהוא הביא: 'המסע אל בטן האדמה' של ז'ול ורן. אחרי בערך שעה שישבנו שם הוא אמר לי בלחש שבתוך החור של המחט של סבתא מסתתר היקום כולו, אבל צריך להיות סבתא כדי לראות אותו. שאלתי אותו איך הוא יודע את זה והוא אמר לי באוזן:

"פעם הייתי סבתא"

אז ניצלתי את זה שהוא היה כל כך קרוב אלי ונשפתי לו חזק באוזן. הוא ישר התקיף את האוזניים שלי. ניסיתי להגיע אל האוזניים שלו ולפעמים הצלחתי. אחרי שדיגדגנו אחד את השני איזה עשר דקות וכבר נמאס לשנינו, ביקשתי מסבתא להסתכל בתוך החור של המחט. היא אמרה לי שקוראים לחור הקטן 'קוף' והוציאה את החוט בשבילי. החזקתי את המחט קרוב מאד לעין והסתכלתי פנימה. מרוב שהמחט היתה מטושטשת בקושי ראיתי אותה או את החור, אז הרחקתי אותה מהעין עד שראיתי את המחט ברור. ככה אפשר היה לראות משהו דרך החור אבל זה היה מאד מטושטש. כשניסיתי לראות ברור את מה שיש מעבר לחור, המחט והחור נהיו מטושטשים והם הסתירו את מה שהיה בחור.

"זה נורא קשה" אמרתי לגדי

"תן לי לנסות" הוא אמר ונתתי לו.

"אפשר לראות." הוא אמר אחרי שמצא מקום למחט מול עין אחת והיה מרוכז כולו במחט.

"כן, אבל הכל נורא מטושטש."

"טוב ככה זה אצל סבתות. בלי משקפיים הכל מטושטש."

"נכון" סבתא אמרה ואני כבר לא ידעתי מה לומר. בדיוק אז היה ברק והאורות בבית הבהבו לשניה אבל עד שהגיע הרעם הם חזרו. כשהגיע הברק השני, האור כבה ולא חזר והחשמל הפסיק לעבוד בחוטים של סבא וסבתא. סבתא הביאה נרות והמשיכה לעבוד על התמונה ולגזור טלאים. היא שמה נרות גם ליידנו ואנחנו המשכנו לקרוא. סבא הגיע רטוב כולו ונכנס למקלחת.

גדי שאל את סבתא למה קוראים לבטן האדמה בטן האדמה וסבתא אמרה שבטן זה כמו אמצע, מרכז, כמו שהבטן היא באמצע הגוף שלנו.

"הפופיק זה אמצע הגוף שלנו?" שאלתי את סבתא והיא ענתה,

"בערך, אני לא בטוחה"

אחר כך היא אמרה,

"יכול להיות שקוראים לבטן האדמה בטן האדמה כי היא הבטן של אמא אדמה."

זה מצא חן בעיני. הבטן של אמא אדמה היא מרכז כדור בארץ. ראמא המשיך להסתובב בחלל והאנשים של קומנדר נורטון כבר הגיעו בתוך החבית הענקית לים ולערים נטושות מלאות מבנים בלי דלתות. הם קראו לערים האלה פריז, לונדון וניו יורק. בגלל שראמא הסתובב כל הזמן, כוח המשיכה פעל כמו בקרוסלה והכל נדבק לדפנות. גם הים שהיה שם בפנים הסתובב עם החבית הענקית ונדבק לדפנות שלה. גם אנחנו מסתובבים, פתאום חשבתי, אני, גדי, סבתא וגם סבא שבמקלחת. אנחנו מסתובבים על אמא אדמה.

הגשם המשיך והחשמל לא חזר. מרוב שעמום המשכנו לקרוא עד הערב. אחרי שהדלקנו נר שלישי ואכלנו ארוחת ערב, סבתא שמה נרות בחדר שלנו והמשכנו לקרוא. מסביב לנר ליד המיטה של גדי הסתובב חרק גדול. גדי שאל אותי מה זה החרק הזה ואני אמרתי שאני חושב שקוראים לו עש ושהוא אוכל בגדים.
"על מה הספר שלך?" שאלתי כשקצת שיעמם לי מלקרוא.
"על ילד אחד והדוד שלו הפרופסור, שמצא מפה ישנה שמראה את הדרך למרכז כדור הארץ. הם הולכים לפי המפה שמתחילה מלוע של הר געש ישן, ומשם הם מתחילים לרדת, עד שהם יגיעו למרכז."

העש המשיך להסתובב.
"הכל מסתובב כל הזמן" אמרתי לגדי.
"מה זאת אומרת?" הוא שאל
"גם אנחנו, עם כל כדור הארץ, שסבתא קוראת לו אמא אדמה, גם העש וגם ראמא." (גדי קרא את ראמא בקיץ שעבר, אז לא צריך להסביר לו)
"באיזה מהירות אנחנו מסתובבים, אתה יודע?" הוא שאל.
"לא", אמרתי, "אבל מה שאני עוד לא יודע זה סביב מה הכל מסתובב"
"סביב המרכז" גדי אמר ושמח שהוא יודע משהו. "הנה תראה", הוא המשיך, "העש מסתובב סביב הנר, אנחנו מסתובבים מסביב למרכז כדור הארץ וככה זה, הכל מסתובב סביב המרכז."
"נהלל מסתובבת?" שאלתי
"לא." גדי אמר מהר ואז חשב על זה והוסיף:
"היא מסתובבת כמונו, על כדור הארץ, אבל לא בעצמה."
"למה?" שאלתי
"למה שתסתובב?"
"אני לא יודע, כי היא כמו עיגול"
"אתה מקשקש בקומקום, לפת." גדי אמר לי וצחק. "הראש שלך מלא בעובש. הוא המשיך לצחוק והעש דהר פתאום אל תוך האש ועשה פצפוף של שריפה.
בלילה חלמתי שאמא, עם כנפיים, מסתובבת מסביב לנר. היא מאוד דומה לעש רק שהפנים הם הפנים של אמא ואת החזה שלה עוטפות כנפיים.
"נמאס לי כבר להסתובב" היא אמרה לי בחלום.
"אז למה את לא מפסיקה להסתובב" שאלתי אותה.
"כי אני מפחדת"
"ממה?" שאלתי
"ממה שיקרה אם אני אפסיק להסתובב"
"תנסי", אמרתי לה, "תראי, את יכולה."
"טוב." היא אמרה והאטה את המעוף שלה. אבל כמה שהיא האטה את הסיבוב היא התקרבה יותר ויותר לאש, עד שהלהבה תפסה לה את הכנפיים והם התלקחו. הדבר האחרון שאני זוכר מהחלום היה הפנים של אמא-עש כשהיא צונחת לרצפה בכנפיים שרופות. נבהלתי והתעוררתי. שוב הייתי בתוך לילה והלכתי לשירותים, רק שלא היה חשמל וגיששתי את הדלתות ואת הקרש והאסלה. כשחזרתי למיטה שמתי לב שגם המחשבות שלי מסתובבות. הן חושבות וחושבות וחושבות, וחוזרות להתחלה. ובין כל הסיבובים מסביב למרכז, בטן האדמה ואמא אדמה, משהו הסתדר. לא נרדמתי וכששכבתי על הגב המחשבות המשיכו להסתובב. כשהגיע האור כבר היה לי ברור מה צריך לעשות. אז עצמתי עיניים וחזרתי לישון.

"סבתא אומרת שתבוא לארוחת בוקר" זה היה הדבר הראשון ששמעתי. כשפתחתי עיניים גדי עמד מול המיטה שלי.
"נו, אתה בא?" הוא שאל.
"כן, כן, רגע."

הגשם עדיין ירד, מה שלא הפריע לסבא לאכול פרוסה עם קוטג' וריבה. התכנית שרקמתי בלילה עוד היתה לי בראש ושאלתי:
"תגידו, אתם יודעים איפה המרכז של נהלל?"
"ליד הצרכניה בערך" סבתא אמרה.
"ואיפה בדיוק?" שאלתי שוב
"שמה, באיזור של הצומת, איפה שהצרכניה והבריכה."
"כן, אבל המרכז של נהלל זאת נקודה אחת. זאת חייבת להיות נקודה אחת."
"כן" סבתא הסכימה איתי.
"אז אתם יודעים איפה הנקודה הזאת בדיוק?"
"אני לא יודעת בדיוק" סבתא אמרה.
"מישהו יודע איפה המרכז של נהלל?" שאלתי את סבא.
"אף פעם לא שמעתי על דבר כזה. כלומר אם תמדוד אולי תמצא את המרכז של נהלל, אבל בשביל מה לך לעשות דבר כזה?"
"בינתיים זה סוד" אמרתי, וכולם הסתכלו עלי. סבא וסבתא לכמה שניות אבל גדי ממש נעץ בי עיניים.

"אין סודות בחברה, צנון. תגלה לי, תגלה לי." גדי אמר לי ברגע שנכנסנו שנינו אל החדר ורדף אחרי האוזניים שלי. ואז הוא עצר, סגר את הדלת ואמר:
"נו, אף אחד לא מקשיב."
"בכלל לא התכוונתי להסתיר ממך את הרעיון שלי, רק מסבא וסבתא, בינתיים."
"נו..." גדי אמר, חסר סבלנות.
"בלילה חשבתי על זה שהכל מסתובב, והכל מסתובב מסביב למרכז."
"כן, אני אמרתי לך." הוא אמר.
"נכון. עכשיו נהלל היא עיגול, ולעיגול יש מרכז."
"כן." הוא הסתכל עלי וניסה להבין לאן אני חותר.
"יכול להיות שאם נמצא את המרכז, אולי יש שם משהו, שאם נדע להפעיל אותו, נהלל תתחיל להסתובב."
"מה, כפתור?"
"אני לא יודע. אולי כפתור, אולי הגה קטן, כמו בצוללת, שכל פעם שאתה מסובב אותו נהלל מסתובבת. אולי יש שם מזבח שהיו מקריבים עליו עזים לפני אלפיים שנה. קודם צריך למצוא את המרכז, אבל נראה לי שיש שם משהו."
"אממ." גדי אמר, "אז איך אנחנו מוצאים את המרכז?"
"צריך לחקור." אמרתי.
"מאיפה נתחיל, פרופסור לפת?"
"אני לא יודע. התחלתי לחשוב אבל נהלל נורא גדולה. אם נשיג חבל ארוך מאוד, ונמתח אותו מצד לצד של המעגל, במקום הכי ארוך שהחבל מגיע אליו, ואז נמצא את האמצע של החבל, אז נראה לי ששם יכול להיות המרכז, אבל צריך להשיג חבל מאד

ארוך. הרבה יותר מקילומטר.

"כן, לפת. זאת ממש תכנית מעולה. ותגיד, מה קורה אם נגיד יש בית שעובר בדרך איפה שצריך להעביר את החבל?"

"אני לא יודע, אתה צודק. ומאיפה נביא חבל כל כך ארוך?" אמרתי והמשכתי לחשוב.

"אה, עכשיו אני יודע מה צריך," אמרתי, "אנחנו צריכים מסוק. ככה נוכל לצלם את נהלל מלמעלה בדיוק ואז אפשר למדוד את המרכז.

"כן, אולי זה יעבוד." גדי אמר והתחיל לצחוק. מאיפה תביא מסוק?

"יש לך רעיונות יותר טובים?" שאלתי את גדי.

"נראה לי שאם היתה לנו מפה זה היה טוב, לפרופסור בספר שלי יש מפה."

כן, גדול. "אמרתי, "מפה. זה מה שאנחנו צריכים."

"יש לך מפה של נהלל?" שאלתי את סבתא.

"לא כאן, אבל יש מפה של נהלל בספריה."

"ואפשר לראות אותה?"

"אחרי ארוחת צהריים אני הולכת לצרכניה ואני יכולה לקחת אתכם לספריה אם אתם רוצים."

וככה היה.

המפה היתה כל כך גדולה שהיינו צריכים לשים אותה על שולחן. היא בכלל לא היתה דומה למפה של אוצר. היא היתה דקה ובמקום שתהיה מגולגלת היא היתה מקופלת להרבה מלבנים, בלי שום סימון במרכז. בערך במרכז, כמו שסבתא אמרה, יש את הצומת של הצרכניה ליד הבריכה, אבל חוץ מזה לא היה שום סימון מדויק למרכז של המעגל.

סבתא הלכה לצרכניה ואמרה לנו שנחזור הבית בעצמנו לארוחת ערב. נשארנו עומדים מעל המפה. גדי אמר שאנחנו צריכים סרגל כדי למדוד את האמצע ושהוא הולך לבקש מהספרנית. כשהסתכלתי אל הדלפק של הספרניות ראיתי ראש עם שיער חום-שיבה קצר שקוע בתוך ספר שהיה כתוב עליו באנגלית, אבל לא הצלחתי להבין אף מילה. ככה הכרנו את מרסל.

"סליחה" גדי אמר

"כן." שמעתי קול משונה מאחורי השיער. הוא הרים את הראש מהספר כדי להסתכל עלינו. העיניים שלו היו חומות ומבריקות וכל הפרצוף היה רזה. חוץ מזה, וזה היה מוזר, הצלחתי לראות משולש באמצע הפנים שלו. שני חריצים שנפגשו באמצע המצח מעל העיניים היו השפיץ העליון, בין הלחיים לשפתיים היו שתי צלעות באלכסון והבסיס היה הפה.

"יש לך אולי סרגל?" גדי שאל.

"גדול, אנחנו צריכים סרגל גדול" אמרתי, כי המפה היתה גדולה.

"אני מחפש" הוא אמר במבטא משונה והתחיל לפתוח את כל המגירות שהיו שם. ניסיתי להבין מאיפה המבטא שלו ולא הצלחתי.

"אני לא כל כך מכיר פה אז חכו קצת זמן."

הוא הלך לחדר האחורי ואחרי דקה חזר עם סרגל די ארוך ממתכת.

"מטר זה מספיק?"

כששמעתי אותו אומר 'מספיק' הבנתי. יש לו מבטא כמו של יואב טוקר מפאריז, הוא צרפתי.

"כן." גדי אמר, "אני חושב שכן."

"אפשר לשאול בשביל מה צריכים סרגל גדול מאד?"

לא ידעתי מה לומר וגדי ענה,

"אנחנו רוצים למצוא את המרכז של נהלל"

אני לא הייתי מגלה לו כל כך מהר אבל כבר היה מאוחר מדי.

"ואיך אתם לעשות את זה?" הצרפתי המשיך לחקור.

"עם הסרגל" גדי אמר.

"טוב" הוא אמר ונתן לגדי את הסרגל.

חזרנו אל השולחן וגדי שם את הסרגל על השולחן והתחיל למדוד את המפה מקצה לקצה. הסרגל היה קטן יותר מהמפה ואני שמתי

את האצבע איפה שהסרגל נגמר עד שגדי העביר את הסרגל לצד השני של האצבע.

"אורך, מטר אחד ושישה עשר סנטימטרים, תזכור." הוא אמר לי והעביר את הסרגל אל הרוחב, שוב שמתי את האצבע.

"רוחב, מטר אחד ושלושה וחצי סנטימטר"

"רגע, גדי, אבל מדדנו את המפה ולא את העיגול, ואנחנו מחפשים את המרכז של נהלל, לא של המפה."

"אה, נכון. בוא נמדוד את העיגול."

הצרפתי שכל הזמן הזה הסתכל עלינו מהדלפק, קם והתחיל ללכת לכיוונינו.

שוב הסרגל היה קצר מדי. הוא לא הצליח להגיע מצד אחד של המעגל אל הצד השני. שמתי את האצבע בקצה ומדדנו עוד שלושה

סנטימטר אחרי האצבע. מטר ושלושה סנטימטרים.

"מה עכשיו?" שאלתי

עכשיו אני חושב שצריך לחלק את זה לשתיים ולמדוד. "גדי אמר.

"טוב, אמרתי, "מטר לחלק לשניים זה חמישים סנטימטר ושלוש לחלק לשניים זה אחד וחצי. אז בסוף זה חמישים ואחד וחצי

סנטימטר. "גדי שם את הסרגל על המעגל ושאל, "אבל לאיזה כיוון?"

"אני לא יודע, אמרתי, "זה צריך להיות לכיוון המרכז."

"אז לעשות בערך?"

"לא, לא, אנחנו צריכים בדיוק."

"אולי צריך למדוד לעוד כיוון?" גדי שאל.

"אתם רוצים למצוא מרכז של מעגל?" הספרן הצרפתי שהיה ממש קרוב לשולחן והסתכל עלינו פתאום אמר.

הסתכלנו עליו שנינו, לא יודעים מה לענות.

"כן, אמרתי בסוף. "איך?"

"טוב, צריך חבל ועפרון" הוא הסתכל על המפה והוסיף, "ונייר גדול. אני מחפשת רק רגע. " ואז הוא הלך.

"אתה חושב שאפשר לבטוח בו?" גדי שאל אותי.

"זה בדיוק מה שרציתי לשאול אותך", אמרתי לו.

"אולי הוא יוכל לעזור לנו."

"אולי" אמרתי.

הוא היה רזה במיוחד וכשהוא עמד הוא נראה כמו דחליל מנומס בשיער אפור מבולגן וחולצת כפתורים שהיתה פעם צהובה.

הכפתורים בקצה השרוול היו פתוחים והשרוולים התנפנו כשהוא הלך. הוא החזיק גליון ענק של נייר חום וסרט של עטיפת

מתנות

ואז נעצר, הסתכל על הדברים בידיים שלו ואמר

"אה, אני גם מביא עפרון."

כשהוא חוזר הוא פרס את הנייר החום על המפה ודרך הנייר שהיה קצת שקוף וממש דק, אפשר היה לראות את המפה. ואז הוא אמר,

"טוב, צריך להעביר עיגול, מישוהו רוצה?"

להעביר לאן? חשבתי, אה, לנייר החום.

"אני יכול" אמרתי.

"טוב, אז אני ואתה (הוא אמר לגדי) מחזיק את הנייר חזק." הוא נתן לי את העפרון והחזיק עם גדי את הנייר החום בדיוק מעל המפה כשאני העתקתי את העיגול של המפה אל הנייר. השתדלתי, ולא תמיד הקו שלי היה לגמרי בקשת, כמו במפה, אבל בסופו של דבר יצא עיגול די עגול וממש בגודל של העיגול על המפה.

"טוב, הוא אמר. עכשיו אנחנו חותכים את החבל יותר מחצי של מעגל" הוא אמר, מדד והלך לדלפק כדי לחתוך את הסרט. כשהוא חזר הוא קשר את הסרט אל הקצה של העפרון, שם את קצה הסרט על קצה המעגל ואמר לגדי,

"אצבע חזק כאן." גדי שם את האצבע על הסרט בקצה המעגל. בצד השני של הסרט היה קשור עפרון והוא מתח את החוט וצייר עם העפרון קשת גדולה שחתכה את העיגול מצד לצד. "עכשיו אנחנו עובר לצד השני." הוא העביר את גדי, הסרט והאצבע אל הצד השני ועשה עוד קשת גדולה שיצרה מין צורה של עין עם הקשת השנייה.

"עכשיו עושים קו איפה שנוגעים הקוים." והוא עשה עם הסרגל קו שחצה את העין ונגע בשני קצוות של המעגל.

"וממשיכים." הוא שם את האצבע של גדי והסרט איפה שקצה אחד של הקו נפגש עם המעגל ועשה עוד קשת עם הסרט והעפרון, ואז עבר לקצה השני של הקו ועשה עוד קשת. עוד שתי קשתות, עוד עין. על המעגל היו עכשיו ארבע קשתות ושתי עיניים שהצטלבו.

"עכשיו נעשה עוד קו" והוא עשה עוד קו באמצע העין השנייה.

"זהו זה. איפה שנפגש שני הקוים, זה האמצע של המעגל." "

"אה" אמרתי.

1. איך למצוא מרכז של מעגל:

א. הבא מעגל שאתה רוצה למצוא את מרכזו או דף שעליו תשרטט מעגל, עפרון, חוט, וסרגל המגיע מקצה לקצה של המעגל. (במקום סרגל אפשר להשתמש בספר או בכל חפץ שיש בו קו ישר בתנאי שגם הוא מגיע מקצה לקצה של המעגל.)

ב. שרטט עיגול על הדף. אם יש ברשותך מעגל שאתה רוצה למצוא את מרכזו, הבא אותו לפיך. קשור את החוט אל הקצה הכותב של העיפרון.

ג. מהקצה הקשור של העיפרון, מדוד קצת יותר מחצי מעגל (כלומר קצת יותר מרדיוס המעגל) וסמן נקודה זו על החוט בקשר.

החזק באצבע את אותו קשר על היקף המעגל, מתח את החוט בעזרת העיפרון ושרטט קו מקצה לקצה של המעגל כשהחוט מתוח. הקו יתעגל ויצור קשת קטנה.

ד. העבר את הקשר אל הצד הנגדי של המעגל החזק אותו באצבעך ושרטט קשת שניה על המעגל כשהחוט מתוח.

ה. בעזרת הסרגל או הספר, שרטט קו ישר העובר בשתי נקודות ההצטלבות של הקשתות, מצד לצד של המעגל.

"אבל איפה זה בנהלל?" גדי שאל.

"רגע." הצרפתי הלך אל לוח המודעות שהיה תלוי בכניסה. הוא חזר עם סיכה קטנה שהראש שלה היה עגול וצהוב. הוא סידר את העיגול של הנייר החום על העיגול של המפה ואני וגדי החזקנו חזק כשהוא תקע את הסיכה בהצטלבות של שני הקווים הישרים. אחר כך הוא הוריד את הנייר החום, חיפש את החור הקטן במפה והראה לנו עם האצבע "כאן" הוא אמר.

זה היה ליד הצומת, אבל בצד. קרוב לכביש שמוביל לבית של סבא, ממש קרוב לכניסה של הברכה ולבית ספר יסודי, איפה שיש כמה דקלים.

"אתה יכול לדעת איפה זה בדיוק?" שאלתי אותו.

"אה, לייד הברכה" הוא אמר.

"כן, אבל לדעת איפה זה בדיוק"

"מה זה המילה בדיוק?" הוא שאל.

"אה..." חשבתי, "אני לא יודע איך להסביר" אמרתי. "אתה יכול להסביר מה זה בדיוק?" שאלתי את גדי.

"אנחנו צריכים לדעת איפה זה באמת. בול, מקום אחד." גדי אמר.

"אה, על האדמה."

"כן" אני וגדי ענינו ביחד.

"אפשר כמעט, אבל צריך למדוד."

"טוב מאד" גדי אמר. והצרפתי לקח את הסרגל.

"זה מילימטר וחצי למטה בכביש ואחד מילימטר ימינה. עכשיו צריך לחשוב את הגודל של מידה." הוא הסתכל על המפה.

"המפה זה המספר הזה." הוא הצביע על מספר בפינה של המפה. היה כתוב שם,

1:25,000

"אז אנחנו צריכים לכפל."

"להכפיל" גדי אמר.

"כן" הצרפתי הסכים.

אחד וחצי כפול המספר הזה זה... "הוא רשם על הנייר החום עם העפרון שהסרט היה מחובר אליו בקצה ואז אמר,

"שלושים ושבע אלף חמש מאות מילימטר."

"ובמטר?" שאלתי

"טוב, כל מטר יש לו אלף מילימטר אז שלושים ושבע וחצי מטר למטה וחצי מילימטר ימינה זה שתים עשרה וחצי אלף

מילימטר, שזה שתים עשרה וחצי מטר לצד."

ו. החזק את הקשר באחת מנקודות המפגש של היקף המעגל והקו הישר החוצה את המעגל ושרטט קשת שלישית על המעגל.

באופן דומה, החזק את הקשר בנקודת המפגש השניה של אותו קו ישר עם היקף המעגל, ושרטט קשת רביעית.

בעזרת הסרגל או הספר, שרטט קו ישר העובר בבשתי נקודות ההצטלבות של הקשתות החדשות ששרטטת מצד לצד של המעגל.

נקודת ההצטלבות של שני הקווים הישרים היא מרכז המעגל.

"ומאיפה מתחילים?" שאלתי.
"מהפינה של הצומת אתם הולכים שלושים ושבע וחצי מטר למטה בכביש, ואז שתים עשרה וחצי מטר שמאלה, ובערך זה שמה."
אמרנו לו תודה ועזרנו להחזיר את המפה למקום. הוא אמר שקוראים לו מרסל וגדי שאל אותו מאיפה הוא אז הוא אמר שהוא הגיע מצרפת כדי לבדוק איך זה לגור בישראל ובינתיים הוא עובד כאן בנהלל וגר אצל משפחת חן.
וזהו.

כשהלכנו בחזרה, שבעה או שמונה ברחשים קטנים נדבקו לגדי.
"שמת לב שלספרן הזה, מרסל, יש צורה של טיל באמצע הפנים?"
"כן," אמרתי, "אני ראיתי משולש, אבל זה באמת דומה לטיל"
"אתה חושב שיום אחד הטיל ימריא?"
"יכול להיות." אמרתי.
הברחשים עפו מעליו בסיבובים והוא ניסה לגרש אותם. הם עפו רק מסביבו ולא מסביבי וניסיתי להבין למה הם נדבקים דוקא אליו.

"כמה זמן לא התקלחת?" שאלתי אותו,
"אני לא זוכר, אולי שבוע" הוא ענה לי.
"למה אתה שואל?"
"כי אולי אם תתקלח הברחשים לא יבואו"
"אני לא צריך להתקלח," הוא אמר. "שהברחשים יתקלחו בעצמם אם הם רוצים."

"אתה זוכר את המספרים? הוא שאל אחרי כמה דקות."
"כן," אמרתי, "שלושים ושבע וחצי מטר למטה ושתים עשרה וחצי מטר שמאלה."
"אנחנו צריכים מטר."
"בוא נראה, אולי יש לסבא וסבתא."

עברנו את הצומת והלכנו ליד בית הספר והכניסה של הבריכה, יש שם אדמה ודקלים. הסתכלתי כדי לראות אם יש שם משהו יוצא דופן אבל לא היה. בדרך השמיים והאוויר התחילו להתכסות בערפל.

"יש לך מטר?" שאלתי את סבתא.
"רק דברים אתה רוצה. קודם מפה, עכשיו מטר. מה עם נשיקה?"
נתתי לה נשיקה ושוב שאלתי
"יש לך מטר?"
כן, יש לי את המטר של התפירה. אבל תחזירו לי אותו.
הלכנו איתה למגירה של התפירה בחדר שהיה פעם של אמא של גדי והיא נתנה לנו סליל קטן ומגולגל. גדי פתח אותו ואני אמרתי,
"זה בדיוק מה שאנחנו צריכים"

"זה קטן, לא?" גדי אמר, "אנחנו צריכים למדוד שלושים ושבע וחצי מטר כמו זה." "אה" אמרתי, הוא צודק.

"לסבא יש מטר ארוך יותר אם אתם רוצים." "כמה ארוך?" גדי שאל.

"שלושה או חמישה מטרים, אני לא בטוחה." "ואת יודעת איפה הוא?" שאלתי

"אני חושבת שהוא תלוי על הקיר ברפת." "ואנחנו יכולים לקחת אותו?" גדי שאל.

"אני משערת שכן, רק תגידו לסבא ותחזירו אותו אחרי-כן." "טוב" גדי אמר.

הוא הסתכל אלי במבט שואל, החזרתי לו מבט ואמרתי לסבא, "אנחנו יורדים לרפת."

"תלבשו משהו, יש גשם בחוץ."

לגדי היו מגפיים אדומות בלי שום ציור עליהן והוא לבש מעיל ירוק-כתום. אני לבשתי מעיל חום עם כובע ואת המגפיים הכחולות שלי שבכלל לא היו קטנות עלי ואפילו קצת גדולות. בחוץ הכל היה מכוסה בענן אפור וסמיך וגשם דק הרגיש כאילו הוא נוצר על המצח שלי. הגשם לא היה חזק אבל הוא לא הפסיק לרדת. בועה של ערפל אפור הקיפה אותנו ועקבה אחרינו לכל מקום שהלכנו אליו.

הלכנו לכיוון המשק ובאיזור הרפת פנינו ימינה כשפתאום ראיתי גבעה ענקית וחדשה שלא ראיתי קודם.

"תראה, הר." אמרתי לגדי, והוא הסתכל עלי ואמר:

"קדימה, בוא נכבוש אותו"

הסכמתי, למרות שלדעתי היינו צריכים לחקור את ההר ולא לכבוש אותו, אבל גדי כבר התחיל לרוץ אל ההר ואני רצתי אחריו וקיוויתי שתוך כדי כיבוש גם נצליח לחקור אותו.

כשהגענו אל ההר הוא היה רך כמו בוץ אבל לא נכנענו והמשכנו לטפס עליו עד שכבר לא יכולנו. זה לא היה הר רגיל, בכל צעד שעשינו הוא שקע ובמקום שנטיפס עליו הוא נמעך לנו מתחת לרגליים. תוך כמה צעדים נשארנו שקועים עד המותניים בבוץ. כשהבנתי שאני תקוע והפסקתי לזוז, התחלתי להריח משהו מסריח.

"אתה יכול לצאת?" שאלתי את גדי

"לא", הוא ענה, "אתה יכול?"

"לא, אבל קצת מסריח פה." אמרתי.

"כן. אולי זה זבל אורגני"

"מה זה זבל אורגני?" שאלתי אותו

"אני חושב שזה חרא של פרות."

ניסינו לצעוק אבל מהערפל והגשם אף אחד לא שמע, עד שעברו כמה דקות והדר, הבן של יאיר שיש לו שפם, בא והתפקע מצחוק.

"אנחנו תקועים, הדר" אמרתי לו, והוא בא ומשך אותנו. קודם את גדי ואז אותי. כשהוא משך אותי נשארה מגף אחת תקועה בתוך הבור שהשאירה הרגל השמאלית שלי.

"המגף שלי שמה" אמרתי להדר

"אז תוציא אותה" הוא אמר לי.

"תעזור לי?" שאלתי

"טוב" הוא אמר. הדר חזק. הוא שם את הידיים שלו על המותניים שלי והרים אותי באויר מעל הבור, עד שיכולתי לשלוח יד ולשלוף את המגף.

"למה נכנסתם לתוך ערימה של חרא?" הדר שאל
גדי לא ענה וגם אני לא עניתי כי לא ידעתי מה לענות. בסוף אמרתי:
"זה סוד."

"מה זה? ישר למקלחת!" סבתא אמרה כשהיא ראתה אותנו בדלת, ואז חשבה והוסיפה:
"אחד למקלחת ואחד נשאר בחוץ." אני נשארתי במרפסת בחוץ וניסיתי להבין למה שקענו בחרא ומה זה אומר, אבל לא הצלחתי.
אחרי ארוחת ערב שאלתי את גדי למה הוא חושב ששקענו בחרא וגדי אמר ששקענו בחרא כי הוא רך.
"אבל גם שמיכת פוך רכה ואנחנו לא שוקעים בה."
"שמיכת פוך רכה, אבל חרא נדבק."

"יש משהו שאני לא מבין." הוא אמר אחר כך.
"מה?"

"למה כל הדברים נמשכים למרכז?"
"כמו מה?"

"כמו כל האנשים שהולכים על כדור הארץ והם נמשכים לבטן האדמה, או כמו... העש שנמשך לאש? מה בכלל יש במרכז?"
"מה קורה עם העש אני לא יודע," אמרתי, "אבל אני חושב שהאנשים נמשכים למרכז כדור הארץ בגלל כוח המשיכה."
"איך זה עובד?"

"זה כוח כזה שגורם לדברים קטנים יותר להימשך לדבר גדול יותר."
"אבל למה למרכז?"

"אה, נראה לי כי רוב החומר הוא מסביב למרכז ולא בפנינות, אז מה שמושך הכי חזק הוא המרכז."
"אוקי, אז מה שמושך אותנו אל אמא אדמה הוא כוח המשיכה."
"כן." אמרתי.

"ואנחנו נמשכים הכי חזק לבטן שלה."
"כן." אמרתי.

"אתה חושב שבכלל יש דבר כזה, אמא אדמה?"
"אני חושב שכן, אמרתי, זאת כל האדמה שאנחנו דורכים עליה, שמגדלת את כל האוכל ואת הצמחים והעצים."
"ומחר נלך לקחת את המטר מסבא ונמדוד עד שנמצא את המרכז של נהלל?"
"כן."

"למה?" פתאום הוא שאל ולא כל כך ידעתי מה לענות, אז אמרתי,
"אני לא יודע בדיוק, אולי יש שם משהו."

"אנחנו מחפשים את הפופיק של נהלל?" גדי שאל ונזכרתי פתאום שהיום רצינו לטפס על הר ואז פתאום שקענו בו.
"אני לא יודע מה יש שם במרכז," אמרתי, "מחר נלך לראות."
המבט בעיניים של גדי השתנה כאילו הגיע אליו רעיון חדש והוא התחיל לרדוף אחרי הפופיק שלי ולומר בקול מצחיק
"עובש, עובש" גם אני התחלתי לרדוף אחרי הפופיק שלו וככה זה נמשך עד שסבתא באה לומר לנו שהיא רוצה לישון ושנפסיק להרעיש.

בבוקר הלכנו לקחת את המטר מהרפת. סבא היה בחליבה והוא חיבר את הפרות למין פעמונים ארוכים ממתכת שנצמדו לעטינים שלהן. הוא היה עם מגפיים גדולות ושחורות ואמר לנו להוריד את המטר מהקיר. המטר היה תלוי גבוה על מסמר וכשלא הגעתי וגם גדי לא הגיע, הבאתי כסא וגדי עמד עליו והוריד מטר אדום עם כפתור שחור.

"כמה מטר יש בפנים?" גדי שאל את סבא.

"אומרים כמה מטרים, לא כמה מטר" סבא ענה.

"טוב אז כמה מטרים יש בפנים?" גדי שאל שוב.

"שלושה" סבא אמר

בלי לשים לב הוספתי את המילה "מטרים" כי סבא לא אמר אותה.

"כן. סבא אמר, 'שלושה מטרים'. לסבא מאד חשוב שידברו עברית נכונה.

"ומה עושה הכפתור?" שאלתי

"אה, הוא עוצר את המטר בחוץ ככה שהוא לא יסתובב פנימה"

"אה" גדי אמר. גם אני התכוונתי לומר שאני מבין, אבל לא אמרתי כלום כי גדי כבר אמר "אה".

גדי שם את המטר בכיס והלכנו אל הצומת של הצרכניה. קצת אחרי שיצאנו מהבית פגשנו את מרסל. הוא הלך בכביש העגול לקראתנו ונופף לנו ביד.

"נו, כבר מצאתם מרכז של נהלל?" הוא שאל.

"לא, אנחנו עכשיו הולכים לחפש" אמרתי לו.

"כן. הוא אמר, ושתקנו.

"רוצים שגם אני בא?" הוא שאל, "יש לי עכשיו חופש."

אני וגדי הסתכלנו אחד אל השני ולא ידענו מה לומר. חשבתי שזה בסדר אם הוא יבוא איתנו אבל לא ידעתי מה גדי חושב. בסוף גדי אמר,

"כן, בטח."

ומרסל בא איתנו. פנינו ימינה לכביש עם הדקלים שמוביל לצומת כדי להתחיל למדוד מהצומת.

מרסל נראה קצת כמו דחליל הולך. הידיים שלו משוחררות בתוך שרוולים גדולים ופתוחים וכל הגוף הרזה שלו רפוי כאילו הוא נופל בכל רגע, אבל הוא לא נופל, הראש שלו כמעט זקוף, על הפנים יש לו טיל ומתחתיו מסתתר חיוך קטן.

כשהגענו אל הצומת אמרתי שצריך להתחיל מהפינה וכשהגענו לפינה גדי התכופף והחזיק את הקצה של המטר ממש על הפינה. ירדתי איתו למטה, החזקתי את המטר והתחלתי למשוך.

"למה דוקא מהפינה של הצומת?" גדי שאל.

"כי שמה התחיל למדוד" מרסל אמר.

גדי צחק ושאל

"כמה זמן אתה לומד עברית מרסל?"

"חצי שנה וחודש"

גדי התחיל לצחוק וגם אני צחקתי בגלל העברית המשונה של מרסל. אני לא יודע למה מרסל צחק איתנו. זה מאד הצחיק אותי לראות שמרסל צוחק בלי להבין למה אז המשכתי לצחוק, מה שכנראה הצחיק את גדי ומרסל וגם אותי כי הם המשיכו לצחוק. אז צחקנו, בערך דקה וחצי בפינה של הצומת עם המטר פתוח ביני וביני גדי.

כשהפסקנו לצחוק והגעתי לשלושה מטר שמתי אצבע ואמרתי לגדי לעזוב, מה שמשך את כל המטר בחזרה אל הקופסא האדומה שהיתה לי ביד ברעש של מתכת שנשאבת מהר. אחר כך גדי הלך אלי, לקח ממני את הקצה של המטר והמשיך ללכת עד שעברו

שלושה מטרים.

"שש מטר" מרסל אמר ואני נתתי לגדי את המטר ולקחתי ממנו את הקצה עד שמרסל אמר "תשע מטר"

ככה המשכנו על שפת הכביש שהיה בלי מדרכה, רק כביש ועפר בקצה, עד שהגענו לשלושים ושש מטר. פעמיים מרסל החליף אותי או את גדי במדידות והחזיק את המטר וגם את הקצה. פעם אחת הוא קיבל מכה באצבע מהסליל שחזר וכל הזמן הוא המשיך לספור בקול רם. כשהגענו לשלושים ושש מדדנו עוד מטר וחצי והגענו לשלושים ושבע וחצי מטר.

מרסל הביא אבן בינונית ושם על שפת הכביש.

"עכשיו לאיזה כיוון בדיוק?" גדי שאל.

"צריך תשששעים מעלות" מרסל אמר.

"מה זה?" גדי שאל

"ישר", מרסל אמר, "כמו עץ עומד על אדמה."

"ואיך נדע בדיוק?" שאלתי.

"אה, שוב המילה שלך, בדיוק."

"כן, צריך למצוא בדיוק את המרכז." אמרתי.

"אז צריך משהו ישר" מרסל אמר.

"מה זה משהו ישר?" גדי שאל

"כמו ספר, או מרצפת."

"אבל מאיפה נביא עכשיו מרצפת?" גדי שאל.

"ספר אפשר להביא" אמרתי.

"מהבית של סבתא?"

"אה, כן." אמרתי

"אין משהו יותר קרוב?"

"אפשר משהו אחר ולא ספר או מרצפת?" שאלתי את מרסל.

"אם רוצים בדיוק, צריך משהו ישר, תשששים מעלות. אפשר גם מגירה."

"אולי לא צריך בדיוק?" גדי שאל אותי.

"אבל צריך בדיוק," אמרתי.

"כן, אבל אולי אפשר בערך?"

"איך אפשר בערך? אנחנו רוצים למצוא את המרכז"

"כן, לפת." גדי אמר, "ואם זה יהיה בערך המרכז?"

"אם זה יהיה בערך המרכז זה לא יהיה המרכז." אמרתי, "המרכז הוא רק נקודה אחת."

"אז מה נעשה?" גדי שאל אותי

"נלך להביא ספר" אמרתי בלחש.

"מה אמרת?" מרסל שהיה לגמרי מעוניין בשיחה שאל פתאום.

"אמרתי שצריך ללכת הביתה להביא ספר. יש לך רעיון אחר?" שאלתי אותו.

"לא. אין רעיון." הוא אמר.

"אז אתה בא איתנו לסבתא?"

"לא, אני נשאר בצל פה" הוא אמר.

גדי הסתכל על מרסל ואמר,

"אולי גם אני אשאר פה בצל אם לא אכפת לך להביא את הספר" גדי אמר.

"אתה לא רוצה לבוא איתי?" שאלתי את גדי.

"לא, אני אשאר פה בצל עם מרסל."

"טוב," אמרתי, נתתי את המטר לגדי והתחלתי ללכת חזרה לכיוון הבית של סבא וסבתא.

בכל הטבע אין שום דבר ישר בדיוק. יש הרבה דברים עגולים והמון צורות אבל שום דבר שהוא ממש ישר. עץ הוא קצת ישר אבל יש לו בליטות וענפים ועיקומים. אני חושב שהאופק שרואים בים הוא הדבר היחידי שממש ישר, אבל גם הוא לא לגמרי ישר, כי אם משתדלים, אפשר לראות בו את הגלים הרחוקים שהם קטנים מאד מאד, וחוז' מזה אני חושב שהוא קצת עגול בצדדים בגלל שהעולם שלנו עגול, וגם, ראיתי בתוכנית בטלוויזיה שהאופק בעצם לא שם, כשאני רואה את האופק הוא שם רק בגלל שאני מסתכל מהחוף והוא נראה לי כמו קו ישר בין השמיים לים, אבל אם מפליגים עד האופק, לא מגיעים אליו כי הוא בכלל לא נמצא שם, הוא קיים רק בראש ובעיניים שלי.

הטבע הוא תמיד קצת עקום. רק אנשים עושים דברים ממש ישרים, כמו בתים וחלונות וקירות. אולי ישר זה משהו שנמצא רק בתוך הראש של אנשים. אחר כך חשבתי שגם ספר הוא לא לגמרי ישר, כי הקרטון שלו יכול להתעקם בקלות, טוב, כדאי שאני אביא ספר קשה מאד או משהו אחר ישר.

כשחזרתי הביתה, ענתי ואיתן ויעל וסביון באו לבקר. ענתי היא דודה שלי ודודה של גדי, איתן הוא בעלה. יעל וסביון שאני תמיד מתבלבל ביניהן כי הן נורא דומות, הן הילדות שלהם. יעל היא הגדולה יותר אבל גם סביון יותר גדולה ממני ומגדי בשנתיים. כולם ישבו בסלון עם סבתא ואכלו עוגה שענתי הביאה ואפרסמונים, שאני אף פעם לא בטוח אם אני אוהב או לא כי הם קצת כתומים מדי.

יש המון דברים ישרים בבית. דבר ראשון המדרגות והדלת, אחר כך ראיתי שכל המסגרות של התמונות ישרות, ויש הרבה מסגרות של תמונות. כל החלונות ישרים ואפילו המדפים ישרים לגמרי. סביון שאלה אותי איפה גדי ואמרתי לה שהוא מחכה לי קרוב לבית ספר יסודי. אני לא כל כך מכיר את סביון אבל היא חברה טובה של גדי והיא לא אוכלת פירות אל אם כן הם אדומים, כלומר תותים ואבטיח. ענתי שאלה מה אנחנו עושים ואמרתי לה שאנחנו מחפשים את המרכז של נהלל והיא אמרה "אה."

חשבתי שאולי סביון תרצה לבוא אבל היא לא אמרה כלום.

"עוד לא מצאתם?" סבתא שאלה.

"לא, סבתא," אמרתי, ואז היה לי רעיון,

"אולי יש לך מסגרת של תמונה לתת לי"

"רק מסגרת?" היא שאלה

"כן."

"מה תעשה עם מסגרת של תמונה?" סבתא המשיכה לשאול.

"אנחנו צריכים למדוד משהו ישר ומסגרת של תמונה זה ממש ישר."

"שיהיה," היא אמרה, "ואתה תשמור עליה ותחזיר לי אותה כמו שהיא?"

"כן, סבתא."

היא הובילה אותי לחדר של התפירה. על המדף היו לה שלוש מסגרות וביקשתי מסגרת ישרה, אז היא נתנה לי מסגרת בלי קישוטים. ניסיתי להסתכל והיא נראתה ממש ישרה. בדיוק אז איתן נכנס לחדר.

"שמעתי שאתם מחפשים את המרכז של נהלל." הוא אמר.

"כן." אמרתי

"אפשר לשאול איך אתם עושים את זה?" הוא שאל

"עם מסגרת של תמונה" סבתא אמרה.

"מדדנו לפי המפה של נהלל ועכשיו אנחנו מודדים לפי האדמה והצומת."

אמרתי.

"יש גם דרך אחרת" הוא אמר.

"מה?" שאלתי.

"אם עובדים עם תצלום אויר, מחשב יכול למצוא בקלות את המרכז" איתן הוא טייס בצבא ולרוב הוא צודק.

"חשבנו על זה", אמרתי, "אבל לא היה לו מסוק גם אין לנו מחשב. כבר מדדנו עם מפה רגילה. יש לך תצלום אויר?"

"של נהלל? אפשר למצוא, אבל זה יקח קצת זמן."

"טוב, תודה." אמרתי וחזרתי אל גדי ומרסל.

הציפורים בדרך דיברו אחת עם השניה כמו אנשים רק שהם צייצו ואני לא יודע מה הם אמרו. חרק אחד ארוך ואפור עם נקודות

שחורות, שש רגליים ומחושים, עף אל היד שלי והתחיל להזיז את המחושים כדי לראות את היד שלי. אחר כך הוא עף. הוא קצת

כמוני, ששנינו נולדנו מאמא אדמה, רק שהוא חרק ויש לו נקודות

על הגב ואני ילד ויש לי מסגרת ביד.

כשחזרתי, גדי ומרסל ישבו מתחת לצל עגול של עץ דקל. מרסל הסתכל על המסגרת והנהן מלמעלה למטה עם הראש. גדי אמר,

"מרסל אמר לי שכל מה שאנחנו רואים ושומעים הוא חלום והדבר היחידי שאמיתי זה אני, זה שרואה ושומע וחולם את כל

הדברים האלה.

"אז אני רק דמות בחלום שלך?" שאלתי אותו.

"כן, דמות של בן דוד."

התיישבתי לידם מתחת לעץ וחשבתי. אני רק דמות בחלום של גדי, זה לא נורא. אבל רגע, מה קורה כשאני לא פוגש את גדי?

כשאני בבית שלי והוא בבית שלו? אני לא נעלם, גם לי יש חלום.

"אבל רגע, אבל גם לי יש חלום משלי, לא?"

"יכול להיות" גדי אמר.

ובחלום שלי, "אמרתי, "רק אני אמיתי ואתה חלק מהחלום שלי?"

"לא לא, לפת, אתה חלק מהחלום שלי." הוא אמר.

"איך אתה יודע?"

כי אני רואה אותך, ובחלום שלי רק אני אמיתי."

"אבל גם אני רואה אותך, אז אולי רק אני אמיתי ואתה בחלום שלי?" אמרתי לו.

"נכון" גדי כיווץ את המצח וכל הנמשים התקמטו. "יכול להיות שיש כמה חלומות" הוא אמר ושאל את מרסל,

"כמה חלומות כאלה יש?"

ומרסל ענה, "חלומות יש בלי סוף. גם עץ חולם שהוא עץ ועכביש חולם שהוא עכביש, ואני חושב גם חול חולם שהוא חול."

"ותגיד, שאלתי, איפה המרכז של כל החלום הזה?"

"אה, זה שאלה גדול." מרסל אמר וקימט קצת את המצח, מה שגרם לטיל להתכווץ. "

"בשביל מרכז צריך סוף. מינימום שני צדדים. ואף אחד עוד לא ראה סוף לחלום. יש כוכבים וגלקסיות בלי סוף וכל הזמן זזים.

שום דבר לא נשאר במקום.

דמיינתי חלל גדול שבו כל הדברים זזים ואז שאלתי,

"אז איפה המרכז אם הכל זז?"

"אה, בגלל אף פעם לא ראו סוף לכוכבים, אז יש מקום בלי סוף ואין מרכז."

הוא עצר ולרגע כל הדברים המשיכו להסתובב לי בראש בהרבה כיוונים ובלי מרכז ואז הוא המשיך.

"אבל בגלל אין מרכז, כל דבר הוא מרכז. מכל כיוון של כל דבר יש בלי סוף מקום. כל דבר הוא מרכז של החלום שלו."

"אז אני המרכז של החלום שלי?"

"כן."

"ואני המרכז של החלום שלי." גדי אמר.

אם הכל זז כל הזמן באינסוף, חשבתי, כמו כל הכוכבים שזזים בשמים כל הזמן, אם שום דבר לא נשאר במקום אחד ואין בכלל

סוף למקום שהכל זז בו, אז אין מרכז, כי אין בכלל סוף ואין התחלה. אבל זה לא הסוף, זה מה שמרסל אומר. אם אין מרכז, אז כל

דבר הוא המרכז, כל דבר הוא המרכז של עצמו.

הסתכלתי על המסגרת שהחזקתי, למסגרת יכול להיות מרכז, אבל אם לא היתה מסגרת, לא היה מרכז. כנראה שככה גם היקום,

בלי מסגרת ובלי מרכז. אבל אם אין סוף למקום, כל נקודה יכולה להיות המרכז, כי מכל הכיוונים יש לה אינסוף מרחק.

"אז מרכז היקום הוא כאן?" שאלתי אותו

"כן," הוא אמר, "אבל זה לא חשוב כל כך, כל מקום הוא מרכז היקום."

אף אחד לא אמר כלום עד שאמרתי,

"טוב, בחלום שלי אני רוצה לגלות את המרכז של נהלל. רוצים גם?"

"אני עוזר." מרסל אמר וגדי אמר

"כן בטח." קמנו והלכנו אל האבן הבינונית שמרסל שם שם קודם כדי לסמן שלושים ושבע וחצי מטר מהצומת. מרסל אמר שהכי

טוב לפתוח את המטר באותו קו של הכביש, וגדי עזר לי. פרסנו אותו במקביל לכביש, צמוד לשפה, איפה שבעיר היתה מתחילה

המדרכה. אחר כך הנחנו את המסגרת כשצד אחד שלה נוגע במטר והפינה שלה בדיוק בפינה של האבן הבינונית.

"זה הקו שצריך למדוד" מרסל אמר, הצביע על הצלע של המסגרת והוסיף, "אפשר עם מטר."

העברנו את המטר והתחלנו למדוד. חשוב היה לשמור על הקו של המסגרת כי בכיוון הזה לא היה לנו כביש שאפשר למדוד לפיו,

רק חול בין הדקלים. גדי לקח את הקצה של המטר והחזיק אותו ומרסל עמד אחריו, הסתכל אל הכביש והמסגרת והזיז את גדי

קצת ימינה או שמאלה, עד שמצאנו נקודה, סימנו את המקום החדש באבן ועברנו הלאה. התקדמו לכיוון הפינה של בית הספר

היסודי. לא סגרנו את המטר והלכנו איתו פתוח עד שאני שהחזקתי את הקופסה האדומה שלו, הגעתי אל הסימון, הנחתי את המטר

ומרסל התחיל שוב לכונן את גדי. ככה עשינו ארבע פעמים והתקרבנו אל הפינה של בית הספר היסודי איפה שיש שני דקלים

ענקיים עם פירות שנראים קצת כמו זיתים שחורים קטנים מאד וקוראים להם חרג'לה. כשסיימנו ארבע פעמים המשכנו עוד חצי

מטר והגענו. שתים עשרה וחצי מטר מהכביש.

זה היה די קרוב לכיתה בפינה של בית ספר, אבל מחוץ לבית הספר, מתחת לשני דקלים ענקיים ורזים, שמרוב שהם גבוהים הם

מתכופפים אם יש רוח, והיתה קצת רוח. אף אחד לא אמר כלום כשהגענו למרכז, הדבר היחידי ששמענו היו קולות של ילדים

מבית ספר וזה היה קצת מוזר כי אין בית ספר בחנוכה, כנראה שזה חוג.

התחלתי לחפור בידיים במקום שסימנו, ואז מצאתי בצד אבן שטוחה וחפרתי איתה. גם גדי וגם מרסל חפרו איתי ותוך כמה זמן

עשינו בור די גדול, אבל לא מצאנו אף כפתור וגם לא מזבח או אבן גדולה. לא היה שום דבר מיוחדבאיזור ההוא חוץ מהדקלים. ניסיתי לחפור מסביב לדקלים, אולי מתחבא שם משהו אבל גם שם לא מצאתי שום דבר. ניסיתי להרגיש אם האדמה התחילה להסתובב בסיבוב מיוחד בגלל שמצאנו את המרכז, אבל לא הרגשתי כלום אז המשכתי עוד לחפור עם גדי ומרסל והבור הפך לעמוק יותר אבל לא הגענו לכלום, רק לבוץ שנשאר מהגשם שירד אתמול.

פתאום ראיתי את סביון מגיעה. סביון נחמדה. יש לה שיער קצר חום ועיניים כחולות, ומתחת לציפורניים יש לה קוים קטנים בגלל שהיא לא אוכלת מספיק ויטמינים. אני חושב שהיא קצת נמוכה לגילה.

"נו, כבר מצאתם את המרכז?" היא שאלה.

"מצאנו, אבל אין כאן כלום" גדי אמר.

"מה חשבתם שיהיה כאן?" היא שאלה.

"חשבנו שיהיה כפתור שיסובב את נהלל" גדי אמר.

"אה" סביון אמרה. והתקרבה לבור.

"וכאן בבור זה המרכז של נהלל?"

"כן, ככה מדדנו."

"וואו," סביון אמרה, אפשר לעמוד בפנים?"

"כן" אמרתי וגם גדי אמר כן.

סביון נכנסה לתוך הבור ועמדה.

"איך שם בפנים?" גדי שאל,

"רגיל" סביון אמרה ונשארה בתוך הבור.

"אולי נעשה שלט, שכולם יידעו?" היא שאלה.

"ומה נכתוב בשלט?" שאלתי

"שכאן המרכז של נהלל" היא אמרה

"אבל מאיפה נשיג שלט?" גדי שאל

"יכול להיות שבבית ספר יש להם בריסטול וטושים" היא אמרה מתוך הבור שהגיע לה עד הברכיים.

"וצריך לשים מקל ולחבר אליו את הבריסטול" אמרתי

"אולי יש להם גם סלוטייפ בבית ספר"

"אולי."

"אז הולכים לבית ספר?" גדי שאל

"כן, אפשר." אמרתי וגם סביון אמרה שכן.

מרסל התקרב לסביון ואמר לה,

"שלום, נעים מאד. שמי מרסל"

"קוראים לי סביון" סביון אמרה.

"אתה גם בא לבית ספר?" היא שאלה

"אה, אני חושב אני נשאר פה מחפש מקל."

"אה, טוב" סביון אמרה. "אז אני יוצאת מהמרכז" היא אמרה ויצאה מהבור.

נכנסנו שלושתינו לבית הספר. הקולות באו מהכיתה הפינתית שליד המרכז. הדלת היתה פתוחה והצצנו פנימה. ילדים ישבו בקבוצות. כל קבוצה מסביב לשתי שולחנות, מאמצע של שולחן אחד שוכב יצא שולחן עומד, כמו הכביש והקו שהוליך אותנו אל המרכז. קבוצה אחת ציירה, קבוצה אחרת בנתה בובות, ולקבוצה השלישית היו המון גפרורים על השולחן אבל לא הבנתי מה הם עשו. המורה עמדה ליד השולחן עם הגפרורים ופתחה צנצנת של דבק. היא ראתה אותנו ואמרה "שלום."

לא ידעתי מה להגיד. סביון שהיא הגדולה יותר אמרה,

"שלום, יש לכם אולי צנצנצת דבק?"
 "לא, לא, גדי אמר, אנחנו צריכים בריסטול וסלוטייפ."
 "כן, סליחה, התבלבלתי. יש לכם אולי קצת בריסטול וסלוטייפ?"
 המורה באה אלינו ושאלה
 "בשביל מה אתם צריכים בריסטול וסלוטייפ?"
 "אנחנו רוצים לעשות שלט" סביון אמרה.
 "ולמה אתה רוצים לעשות שלט?" היא המשיכה לשאול
 סביון הסתכלה אליה ואמרה בלחש,
 "כי מצאנו את המרכז של נהלל"
 "אה" המורה אמרה ועיקמה את הגבות, "אז אתם צריכים בריסטול לשלט?" היא אמרה בקול של מורה שבא מהאף.
 "כן, וסלוטייפ" סביון אמרה בקול חלש.
 "טוב, אני אראה מה אני יכולה לעשות." היא אמרה והלכה לשולחן של הציור. היתה שם חתיכת בריסטול צהובה ומלבנית בגודל של מסך טלוויזיה בערך והיא נתנה לנו אותו יחד עם גליל סלוטייפ.
 "אבל תחזירו לי את הסלוטייפ" היא אמרה.
 "אפשר לקבל גם טוש?" שאלתי אותה כי נזכרתי שצריך גם משהו לכתוב איתו.
 "כן, אבל תחזירו לי אותו עם הסלוטייפ, טוב?"
 "טוב" אמרתי ואז הלכנו.
 בדרך חזרה גדי אמר,
 "אני יודע מה לכתוב בשלט."
 "מה?" שאלתי אותו
 "כאן מרכז המעגל של נהלל." הוא אמר בחגיגות.
 "אבל אומרים עיגול נהלל, לא מעגל נהלל" סביון אמרה
 "כן, אבל ככה זה חרוז" גדי אמר.
 "אבל אומרים עיגול" סביון אמרה שוב.
 "מעגל ועיגול זה אותו דבר," אמרתי. "אז אפשר להגיד מעגל." גדי אמר והיה מבסוט.
 "טוב," סביון אמרה, "בסדר."

וזה מה שכתבנו. מרסל מצא מקל בגודל בינוני וכדי להדביק את השלט הוא עשה ארבע חורים קטנים בבריסטול שדרכם נכנס הסלוטייפ והקיף את המקל. סביון כתבה בכתב יפה וגדול של בנות ובגלל שהטוש היה דק היא עשתה אותיות עבות וציירה אלכסונים קטנים בפנים. שמנו את השלט בבור ותקענו אתו חזק באדמה, אחר כך הלכנו קצת אחורה כדי להסתכל.

'כאן מרכז המעגל של נהלל'

זה מה שהיה כתוב בתוך בור ליד שני דקלים. סביון הלכה להחזיר את הסלוטייפ והטוש ואנחנו עמדנו והסתכלנו על השלט. אף אחד לא אמר שום דבר. אחר כך גדי שאל אותי,
 "אתה רעב?"
 אמרתי "כן" כי הייתי רעב.
 "אז אתה בא לסבתא לאכול?" הוא שאל,
 "כן," אמרתי, והלכנו, גם סביון שבדיוק חזרה באה איתנו. מרסל הלך איתנו עד הכביש ואז אמר "טוב מאד למצוא מרכז. אני צריך כבר הולך לספרייה."
 אמרנו לו שלום והוא וכל הכפתורים בחולצה והטיל על המצח הסתובבו והלכו לכיוון הצומת.

כשהגענו לסבתא כולם שאלו אותנו אם מצאנו את המרכז ואמרנו להם שמצאנו ושהמרכז של נהלל הוא לייד שני הדקלים הגבוהים בערך בפינה של בית ספר. סבתא שאלה אם מצאנו שם משהו ואמרנו לה שלא, אבל שעכשיו יש שם בור ושלט.
"נו, עכשיו אתה כבר יכול לגלות את הסוד?" היא שאלה אותי
"אין סוד", אמרתי לה.
וגדי אמר,
"הסוד הוא שאין סוד." וצחק.
אחר כך הוא שאל את סבתא מה יש לאכול והיא אמרה שכולם כבר אכלו צהריים אבל אם אנחנו רוצים היא יכולה להכין לנו פרוסות עם שמנת, אז ישבתי עם גדי בשולחן העגול מתחת לחנוכיות ואכלנו בלי לומר שום דבר.

- סוף -